

Kotitalouksien velkaantuminen ja maksuhäiriöt Suomessa

5.11.2009

Suomalaisten kotitalouksien velkaantuminen on kansainvälisesti keskimääräistä. Lainojen sitominen lyhyisiin viitekorkoihin sekä korkojen mataluus ovat olleet suomalaisille lainamarkkinoille tyypillisiä piirteitä. Velkaantuneimpia Suomessa ovat nuoret hyvätuloiset kahden huoltajan lapsiperheet. Velanhoito-ongelmat ovat tyypillisimpiä nuorilla, pienituloisilla yhden aikuisen kotitalouksilla. Kotitalouksien maksukyky on meneillään olevan taantuman aikana heikentynyt, mutta on edelleen riittävä.

Kotitaloudet velkaantuivat Suomessa – niin kuin monessa muussakin maassa – vauhdilla aina meneillään olevan taantuman alkuun asti. Yleisin kotitalouksien velkaantumisen mittari, velkaantumisaste¹, kohosi Suomessa vuonna 2008 ensimmäistä kertaa yli 100 prosentin, eli kotitalouksien velat ylittivät niiden käytettävissä olevat tulot. Syvän taantuman myötä suomalaisten kotitalouksien velkaantumisvauhti on vuonna 2009 selvästi hidastunut mutta ei kuitenkaan kokonaan pysähtynyt.

Kansainvälisen finanssikriisin yhtenä taustatekijänä olivat kotitalouksien lainamarkkinoiden ongelmat, erityisesti asuntolainamarkkinoiden vaikeudet Yhdysvalloissa. Kriisin myötä on myös muualla herännyt keskustelua kotitalouksien velkaantumisen taustatekijöistä sekä velkaantuneiden

¹ Velkaantumisaste saadaan jakamalla kotitalouksien velkakanta käytettävissä olevilla vuosituloilla.

kotitalouksien maksukykyvystä kriisiin jatkuessa.

Seuraavassa tarkastellaan suomalaisten kotitalouksien velkaantumista ja maksukykyä ennen taantuman alkua sekä sen aikana. Ensin vertailaan Suomen kotitalouksien velkaantumista ja lainamarkkinoita kansainvälisesti. Sen jälkeen tarkastellaan velkaantumisen ja velanhoito-ongelmien jakautumista Suomessa väestöryhmittäin. Lopuksi arvioidaan kriisin vaikutuksia suomalaisten kotitalouksien velkaantumiseen ja maksukykyyn.

Tarkastelu osoittaa, että suomalaisten kotitalouksien velkaantuminen on eurooppalaisessa vertailussa keskimääräistä. Lainojen sitominen lyhyisiin viitekorkoihin sekä matala korkotaso ovat kansainvälisesti vertaillen suomalaisten kotitalouksien lainamarkkinoille tyypillisiä ominaisuuksia. Ulkomaisten rahoituslaitosten keskeinen rooli, valtion lainataukaukset sekä lainojen vakuuksien lyhyet realisointiajat ovat myös suomalaisille lainamarkkinoille ominaisia piirteitä.

Suomessa eniten velkaantuneita ovat nuorten, hyvätuloisten ja hyvin koulutettujen muodostamat kotitaloudet sekä kahden huoltajan lapsiperheet. Eniten lainanhoitovaikeuksia on ollut nuorilla, matalan tulotason kotitalouksilla sekä yhden hengen ja yksinhuoltajatalouksilla.

Taantuman myötä suomalaisten kotitalouksien velkaantumisvauhti on hidastunut ja maksukyky on heikentynyt. Heikentymisestä huolimatta

*Risto Herrala
ekonomisti
rahapolitiikka- ja
tutkimusosasto*

Korkotason alhaisuus on merkittävästi pienentänyt kotitalouksien velanhoitorasitusta ja tukenut niiden maksukykyä.

kotitalouksien maksukyky on arvioiden mukaan edelleen keskimäärin riittävä. Maksukyvyyn säilymiseen riittävänä vaikuttavat osaltaan suotuisa lähtötilanne ja se, että taluskriisi on kestänyt vielä lyhyen aikaa. Korkotason alhaisuus on merkittävästi pienentänyt kotitalouksien velanhoitorasitusta ja tukenut niiden maksukykyä.

Kansainvälistä vertailua

Rahoitussektorin toimintaa ja rakennetta koskevat vertailutkimukset ovat nostaneet esille suuria ja pitkäkestoisia maiden välisiä eroja.² Suuria eroja on myös Euroopan unioniin kuuluvien maiden välillä, vaikka lainsäädännön yhdenmukaistus ja yhteisen rahan käyttöönotto rahaliittoon kuuluvissa maissa ovat osaltaan edistäneet rahoitusmarkkinoiden integraatiota.

Maiden väliset erot korostuvat myös tarkasteltaessa kotitalouksien

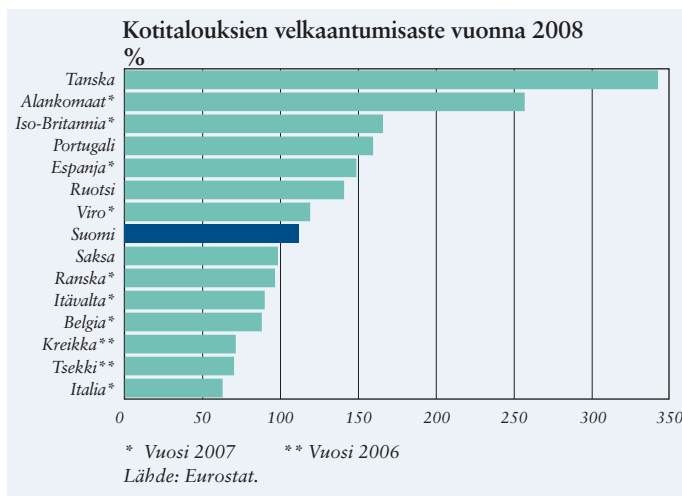
² Allen, F. ja Gale, D. (2000) Comparing Financial Systems. The MIT Press.

velkaantumista. Kotitalouksien velkaantumisaste on viime vuosina vaihdellut noin 60 prosentin ja 340 prosentin välillä EU-maissa (kuvio 1). Tanskassa kotitalouksien velkaantumisaste oli lähes kuusinkertainen Italiaan verrattuna. Hieman yli 100 prosentin velkaantumisasteellaan Suomi sijoittui vertailumaiden joukossa keskikastiin.

Maiden välisten erojen syitä ei täysin ymmärretä, mutta osa eroista näyttäisi liittyvän historialliseen taustaan sekä rahoitussektorin rakenteisiin. Esimerkiksi Italiassa on ollut tapana, että vanhemmat tukevat nuorten perheiden asumista enemmän kuin esimerkiksi Suomessa on totuttu. Monessa uudessa EU-maassa kotitalouksien velkaantumisen perinteet ovat verrattain lyhyet. Tässä valossa on yllättävää, että Viron kotitalouksien velkaantumisaste on noussut jo ohi Suomen tason. Tanskalaiset kotitaloudet asuvat suomalaisittain tilavasti pitkäkestoisia, kiinteäkorkoisia asuntolainoja tarjoavan rahoitusjärjestelmänsä turvin.

Eurooppalaisessa vertailussa Suomi erottuu muista siinä, että meillä kotitalouksien velka on useammin kuin muualla sidottu lyhyisiin markkinakorkoihin. Esimerkiksi elokuussa 2009 lyhyisiin eli kiinnitysajaltaan korkeintaan 12 kuukauden viitekorkoihin sidottujen lainojen osuus uusista kotitalouslainoista oli meillä 97 % eli selvästi euroalueen suurin (kuvio 2). Samaan aikaan euroalueella keskimäärin vain alle puolet

Kuvio 1.

(46 %) kotitalouksien uusista luotoista oli sidottu lyhyisiin viitekorkoihin. Euroalueen toisena ääripäänä ovat Saksa ja Ranska, joissa selvä vähemmistö kotitalouksien uusista luotoista oli sidottu lyhyisiin viitekorkoihin. Suomessa kotitalouksien velan painottuminen lyhyisiin korkosidonnaisuuksiin on ollut vallitseva käytäntö jo useita vuosia.

Korkosidonnaisuudella on lainanottajan kannalta merkitystä sikäli, että se vaikuttaa riskeihin. Lyhyttä viitekorkoa suosiva lainanottaja on hyötynyt ohjauksen ja markkinakorkojen nopeasta laskusta, mutta altistuu vastaavasti myös korkojen nousulle. On esitetty, että lyhyisiin viitekorkoihin sidottu laina suojaa paremmin reaalityöväiden ja inflaatiopaineiden supistuessa, kun taas pitkiin viitekorkoihin sidottu laina on edullisempi talouden kasvun ja suurten inflaatiopaineiden oloissa.³ Meneillään olevan taantuman aikana lyhyiden viitekorkojen suosiminen on ollut suomalaisen velkaantuneiden kotitalouksien kannalta hyödyllistä. Euroalueen rahapolitiikan keventäminen on helpottanut kotitalouksien asemaa nopeasti Suomessa, mikä on ollut tervetullutta reaalityöväiden tilanteen muutoin heiketessä. Tätä asiaa tarkastellaan lähemmin tuonnanpana.

Toinen suomalaisia lainamarkkinoita kuvaava piirre ovat olleet koti-

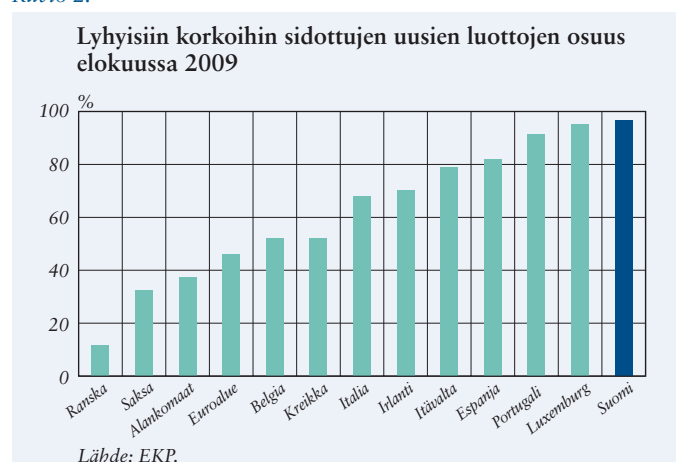
³ Korkosidonnaisuuteen liittyviä riskejä tarkastellaan artikkelissa Campbell, J. ja Cocco, J. (2003) Household Risk Management and Optimal Mortgage Choice. The Quarterly Journal of Economics. November, s. 1449–1494.

talouksien lainojen suhteellisen kapeat korkomarginaalit. Esimerkiksi elokuussa 2009 lyhyisiin korkoihin sidottujen uusien lainojen keskkorko oli Suomessa vertailumaiden toiseksi matalin heti Luxemburgin jälkeen. Myös pidempiin viitekorkoihin sidottu kotitalouksien lainat ovat Suomessa olleet koroltaan alhaisempia kuin muissa maissa. Euroopan keskuspankin (EKP) selvityksen mukaan myös muut lainanottoon liittyvät kustannukset kuin korkokulut olivat Suomen asuntolainamarkkinoilla eurooppalaisittain pienet.⁴

Maiden väliset erot lainojen hinnoissa heijastelevat paitsi pankkisektorin tehokkuutta myös pankkien kilpailua laina- ja talletusmarkkinoilla. Suomessa lainat ovat olleet edullisia, mutta vastaavasti talletuksille maksetaan meillä eurooppalaisittain matalaa korkoa. Näyttää siltä, että pankit ovat Suomessa painottaneet kilpailus-

⁴ European Central Bank (2009) Housing Finance in the Euro Area. Occasional Paper Series No 101.

Kuvio 2.

Asuntolainojen kustannus on Suomessa pieni verrattuna muihin Euroopan maihin.

*Ulkomaisten
pankkien merkitys
Suomen laina-
markkinoilla on
suuri.*

sa lainanottajia tallettajien sijasta enemmän kuin muissa maissa.

Vertailtaessa Suomen lainamarkkinoita muiden EU-maiden vastaaviin markkinoihin huomiota kiinnittävät lisäksi eräät Suomen erityispiirteet, jotka ovat perua 1990-luvun pankkikriisistä. Yksi näistä on ulkomaisten pankkien merkitys⁵, joka kasvoi suureksi pankkikriisiä seuranneessa voimakkaassa rakennemuutoksessa. Tällä hetkellä Suomessa antolainaukseltaan suurimmasta kolmesta pankista kaksi (Nordea Pankki Suomi ja Sampo Pankki) kuuluu ulkomaiseen pankkikonserniin. Suomi erottuu myös valtion lainatakausten yleisyydeltään. Valtion lainatakausohjelma käynnistettiin pankkikriisin yhteydessä tukemaan asuntolainamarkkinoiden toimintaa. Tällä hetkellä valtion lainatakauskanta on noin 3 mrd. euroa eli hieman yli 3 % kotitalouksien lainakannasta on takauksen piirissä.⁶

Näiden erityispiirteiden lisäksi Suomi erottuu myös lainan vakuuden realisointiprosessiltaan (ns. pakkorealisointi). EKP:n vertailussa vuodelta 2009 asuntolainan vakuuden realisointiaika oli Suomessa lyhyin, ja siihen liittyvät kustannukset olivat pienimmät. Vakuuden realisoinnin sujuvuus voidaan osaltaan nähdä laina-

⁵ Ulkomaisten pankkien merkitystä tarkastellaan lähemmin kehikossa 2 Euro & talous -lehden (2006) erikoisnumerossa Rahoitusjärjestelmän vakaus.

⁶ Valtion takausohjelman ehdot selviävät Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta, <http://www.ara.fi/default.asp?node=1701&clan=fi>. Valtion takauksen arvo on saatu Tilastokeskukselta.

markkinoiden tehokkuuden merkiksi, mutta samalla realisoinnin helppous voi altistaa laina- ja asuntomarkkinat suhdannevaihteluille. Kuluvan talouskriisin aikana sekä Yhdysvalloissa että Isossa-Britanniassa on turvauduttu poikkeuksellisiin ja kalliisiin julkisiin tukitoimiin, jotta asuntojen pakkomyyntit eivät romahduttaisi asuntomarkkinoita.⁷

Velkaantuminen ja velkarasitus väestöryhmittäin

Vaikka kotitalouksien keskimääräinen velkaantuminen on kasvanut Suomessa merkittävästi kuluvan vuosikymmenen aikana, kaikki suomalaiset eivät ole velkaantuneet. Suurella osalla suomalaisista kotitalouksista ei ole velkaa lainkaan tai velkaa on vain vähän. Velkarasitus ja velanhoito-ongelmat jakautuvatkin epätaisisesti.

Velkarasituksen ja velanhoito-ongelmien jakautumista kotitaloussektorissa voidaan arvioida tarkastelemalla Tilastokeskuksen tuottamia tulonjaon palveluaineistoja, joista tuorein koskee vuotta 2007.⁸ Tämän aineiston pohjalta esitetään tunnuslukuja kotitalouksien velkaantumisesta, velkarasituksesta ja velanhoito-ongelmista

⁷ Kansainväliset vertailut ovat haastavia. Näyttää siltä, että Suomen osalta lainan eräännyttämisäikää ei ole otettu huomioon laskelmissa. Lainan eräännyttämiseen liittyvää lainsäädäntöä on Suomessa arvioitu oikeusministeriön työryhmässä, joka valmistelee kulutusluottoja koskevan lainsäädännön kokonaisuudesta. Työryhmän määräaika päättyi 30.10.2009.

⁸ Aineisto kattaa noin 10 000 kotitalouden otoksen. Tiedonkeruu perustuu haastatteluihin sekä rekistereihin. Tarkempia tietoja saa Tilastokeskuksen tulonjakotilastoa koskevalta sivulta <http://www.stat.fi/meta/til/tjt.html>.

Taulukko.

Kotitalouksien velkaantuminen ja maksukyky 2007

Luokka	Velkaisten kotitalouksien osuus, %	Mediaanivelka, euroa	Velkaantumisaste, mediaani, %	Velanhoitokulut suhteessa tuloihin, mediaani, %	Yivelkaantuneiden osuus*, %	Lainanhoito-vaikeuksissa olevat*, %
Kaikki kotitaloudet	58	2 870	11	1	4	4
Kotitaloudet, joilla on velkaa:		27 500	75	9	5	7
Päämiehen ikä, vuotta						
Alle 35	74	30 651	100	10	6	10
35–44	79	57 447	128	14	5	6
45–54	73	28 559	69	9	4	5
55–64	52	15 191	42	6	5	4
Yli 65	19	4 278	18	2	5	3
Tulodesiili						
Alle 20 %	39	5 394	40	3	11	11
20–39,9	53	18 786	68	8	9	10
40–59,9	65	29 581	84	11	5	7
60–79,9	71	46 582	99	12	1	4
80–89,9	75	56 436	99	12	2	3
90–100	68	57 284	70	10	1	2
Suurkeskus						
Pääkaupunkiseutu	60	23 080	62	7	5	8
Muut suuret yliopistokaupungit	56	21 397	70	8	6	6
Muut suuret keskukset	57	20 006	62	8	4	7
Muut kunnat	59	32 735	86	10	5	6
Kotitaloustyyppi						
Yksin asuvat	54	12 546	66	7	8	9
Lapsettomat parit	69	27 335	65	8	3	4
Yksinhuoltajakotitaloudet	72	24 461	87	9	9	11
Kahden huoltajan lapsiperheet	88	65 282	126	14	4	7
Vanhustaloudet	18	4 164	19	2	4	2
Muut kotitaloudet	67	25 042	49	5	4	6
Koulutusaste						
Ei tutkintoa tai perusaste	38	12 706	43	5	8	7
Keskiaste	64	21 984	73	9	6	8
Alin korkea-aste	69	41 858	95	12	3	4
Alempi korkeakoulu	71	53 690	127	13	2	3
Ylempi korkeakoulu	76	62 927	105	13	3	4
Tutkijakoulu	60	58 700	94	15	1	3

* Perustuu kotitalouksien omaan arvioon.

Lähde: Tilastokeskus.

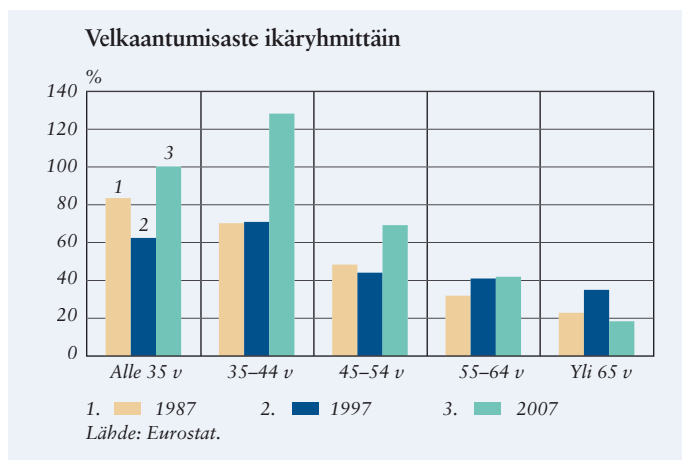
väestörhyhmittain. Havaitaan, että vuonna 2007 velkaa oli vajaalla 60 prosentilla kotitalouksista. Velkaantuneiden kotitalouksien mediaanivelka oli hieman alle 30 000 euroa ja

mediaanivelkaantumisaste oli noin 80 % (taulukko).⁹

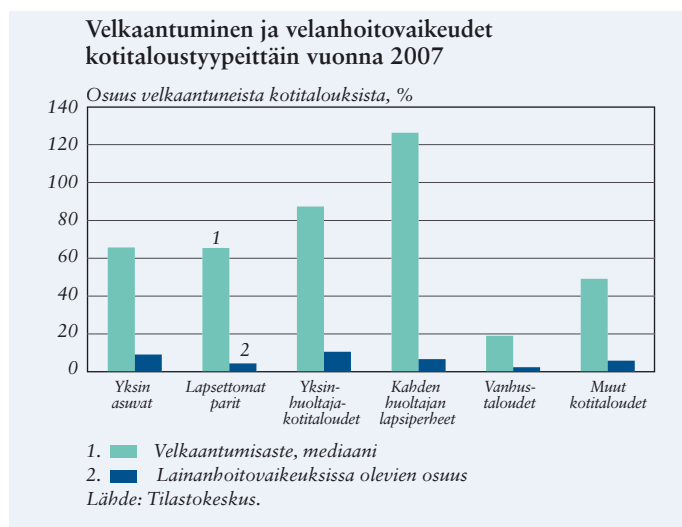
⁹ Kotitalousaineistojen yhteydessä käytetään keskiarvojen sijasta yleensä mediaania eli suuruusjärjestykseen järjestetyn aineiston keskimmäistä havaintoa.

Velkaantumisaste oli tarkastelu-
vuonna korkein nuorimmissa ikäryh-
missä (kuvio 3). Vähiten velkaa oli
eläkkeellä olevilla. Velanhoidon rasit-
tavuus, jota on mitattu velanhoidoku-
lujen ja käytettävissä olevien tulojen
suhteella, oli myös suurin nuorimmis-
sa väestöryhmissä, samoin myös eri-
laisten velanhoito-ongelmien yleisyys.
Nuorimmassa ikäryhmässä noin 6 %
velkaantuneista kotitalouksista

Kuvio 3.

Kuvio 4.

ilmoitti olevansa ylivelkaantunut ja
kymmenys ilmoitti kärsivänsä velan-
hoito-ongelmista.

Nuorten kotitalouksien velkaantu-
misen voimakas kasvu kertoo siitä, että
viime vuosien velkaantuminen liittyy
asuntolainamarkkinoiden murrukseen.
Kuluvan vuosikymmenen alkuvuosina
asuntolainojen korkomarginaalit supisi-
tuivat voimakkaasti ja asuntolainojen
pituus kasvoi. Tämä vaikutti erityisesti
itsenäistyvien nuorten kotitalouksiin ja
perheen kasvattamisvaiheessa oleviin
kotitalouksiin, joille avautui mahdolli-
suus ostaa isompi perheasunto ensim-
mäisenä omistusasuntona.

Velkaantumisaste oli tarkastelu-
vuonna korkein eniten ansaitsevien
tuloryhmissä. Velanhoito-ongelmat
keskittyivät kuitenkin muihin tulo-
ryhmiin. Eniten velanhoito-ongelmia
oli vähiten ansaitsevien tuloluokissa,
joissa keskimääräiset velkaantumisas-
teet olivat alhaiset.

Ehkä yllättäen velkaantuminen
näyttää olleen melko tasaista maan
eri osissa. Pääkaupunkiseudulla hive-
nen useammalla oli velkaa kuin muu-
alla maassa. Toisaalta velkaantunei-
den kotitalouksien velkaantumisas-
teet (mediaani) olivat korkeammat ja
velkarasitus oli suurin pääkaupunki-
seudun ulkopuolella. Velanhoito-
ongelmat olivat kuitenkin yleisimpiä
pääkaupunkiseudun kotitalouksilla.

Kotitaloustyyppin mukaisesti tar-
kasteltaessa korkeimmat velkaantu-
misasteet löytyivät kahden huoltajan
lapsiperheistä ja matalimmat vanhus-
talouksista (kuvio 4). Kahden huolta-

jan lapsiperheiden velanhoidokyky oli tarkasteluvuonna kuitenkin kokonaisuudessaan verrattain hyvä. Eniten velanhoido-ongelmia oli yksinhuoltajien ja yksin asuvien kotitalouksilla.

Velkaantumisasaste tyypillisesti nousi ja velanhoidovaikeudet vähenivät koulutustason kasvaessa. Poikkeuksena ovat tutkijankoulutuksen saaneet, joilla on tuloihin nähden vähän velkaa ja harvoin velanhoidovaikeuksia.

Taantuman vaikutukset kotitalouksien velkaantumiseen ja velanhoido-ongelmiin

Meneillään olevan syvän taantuman myötä kotitalouksien velkaantumisen kasvu on hidastunut ja kääntynyt laskuun useissa maissa. Yhtenä syynä kansainväliseen kehitykseen on ollut pankkien luottopoliittian tiukkeneminen, joka on rajoittanut lainan saantia ja kiristänyt lainaehjoja. Vakuusarvojen lasku on myös heikentänyt kotitalouksien mahdollisuuksia saada lainaa. Epävarmuus talouden kehityksestä ja omasta taloudellisesta tilanteesta on vähentänyt kotitalouksien halua investoida asuntoon tai autoon velkarahalla.

Myös Suomessa kotitalouksien velkaantumismvauhti on hidastunut voimakkaasti taantuman aikana.¹⁰ Viime kuukausina kotitalouksien lai-

¹⁰ Tämä analyysi perustuu Tilastokeskuksen luottokantatilastoon, Suomen Pankin rahoitusmarkkinatilastoihin, Suomen Asiakastiedon tietoihin kotitalouksien maksuhäiriöistä ja Finanssivalvonnan tietoihin kotitalouksien järjestämättömien luottojen kehityksestä.

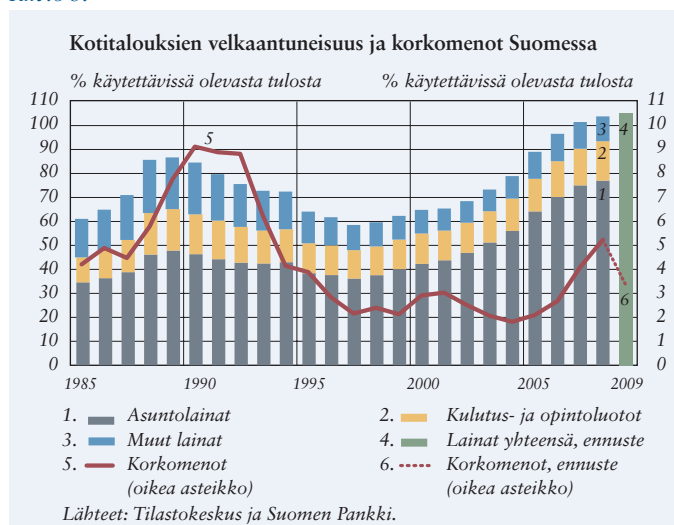
nakannan kasvu on hidastunut noin 6 prosenttiin eli kolmannekseen kuluvan vuosikymmenen huipputasosta. Taluskriisin myötä sekä asunto- että muu velkaantuminen on hidastunut (kuvio 5). Aivan viime aikoina on kuitenkin alkanut ilmetä joitakin merkkejä asuntolainakysynnän elpymisestä uudelleen.¹¹

Huonojen talousuutisten keskelä suomalaisten velkaantuneiden kotitalouksien tilannetta on auttanut rahapolitiikan keventyminen, jonka ansiosta lainakorot ovat laskeneet. Korkeiden lasku on merkittävästi vähentänyt kotitalouksien lainanhoidorasitusta ja tukenut maksukykyä (kuvio 5).

Korkeiden laskusta huolimatta viimeaikaiset uutiset kotitalouksien maksukykyyn kehityksestä ovat herättäneet huolta. Kotitalouksien maksu-

¹¹ Ks. esim. Finanssialan Keskusliiton Pankkibarometri III/2009.

Kuio 5.

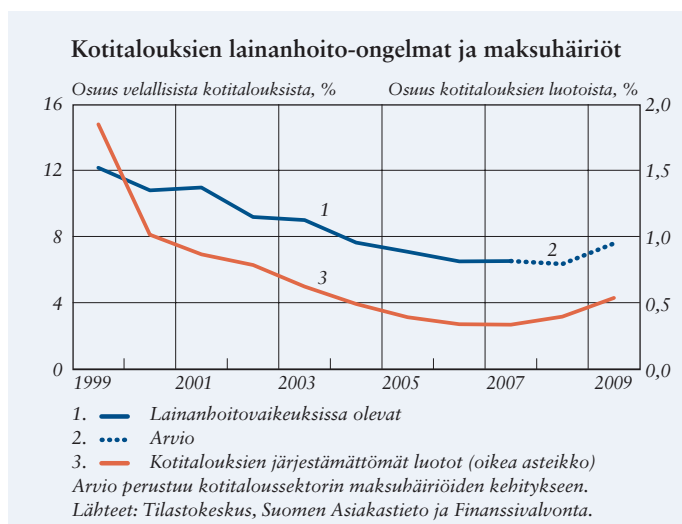
häiriöt ovat kasvaneet samoin kuin pankkien järjestämättömät luotot. Huonot uutiset ovat herättäneet pelkoja 1990-luvun pankkiriisin aikaisen kokemusten toistumisesta.

Vaikka kotitalouksien maksukyvyyn kehitysuunta on ollut kriisin

aikana huono, maksukyky näyttää kuitenkin säilyneen keskimäärin riittävänä (kuvio 6). Maksuhäiriöiden kasvusta huolimatta lainanhoitovaikeuksia kokevien kotitalouksien osuus velkaantuneista kotitalouksista on arvion mukaan edelleen kolmanneksen pienempi ja järjestämättömien luottojen osuus kotitalouksien luotoista kaksi kolmannesta vähäisempi kuin esimerkiksi kuluvan vuosikymmenen alussa, jolloin yleinen talustilanne sekä rahoitussektorin tila olivat melko hyvät. Pankkikriisin aikaiseen tilanteeseen on vielä huomattavasti matkaa. Järjestämättömien luottojen osuus kotitalouksien luotoista on tällä hetkellä alle kymmenyksen siitä, mitä se oli pahimmillaan 1990-luvun laman aikana. Myös korkomenojen osuus käytettävistä tuloista on merkittävästi pienempi.

Kotitalouksien riittävänä säilyneen maksukyvyyn yhtenä taustatekijänä ovat suotuisa lähtötilanne sekä se, että taantuma on vielä kestänyt lyhyen aikaa. Kotitalouksien maksukyky vahvistui voimakkaasti koko 2000-luvun alkuvuosien ajan, eikä taantuma ole vielä ehtinyt muuttaa tilannetta voimakkaasti. Tärkeä taustatekijä kotitalouksien riittävälle maksukyvyllä on ollut rahapolitiikan keventymisestä seurannut korkojen lasku. Kotitalouksien järjestämättömien luottojen määrä on kehittynyt hyvin samansuuntaisesti lainakannasta aiheutuvan korkorasituksen kanssa viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana (kuvio 7).

Kuvio 6.

Kuvio 7.

Kotitalouksien velanhoitokyky Suomessa kaikkiaan vielä riittävä

Kotitalouksien velkaantuminen on kuluvalle vuosikymmenellä noudattanut Suomessa pääpiirteissään kansainvälisiä kehityssuuntia. Velkaantumisen voimakas kasvuvaihe ajoittui meillä vuosikymmenen alkupuoliskolle ja puoliväliin, jolloin velkaantuminen oli voimakasta myös monessa muussa maassa. Meneillään olevan kansainvälisen talouskriisin myötä kotitalouksien velkaantumisvauhti on hidastunut meillä kuten myös muualla. Elvyttävä talouspolitiikka, erityisesti korkojen lasku, on kriisin aikana tukenut kotitalouksien maksuvalmiutta ympäri maailman.

Suomen tilanteesta löytyy kuitenkin myös omintakeisia piirteitä, kuten lyhyiden viitekorkojen suosiminen ja lainakorkojen mataluus. Lyhyiden viitekorkojen käyttö on edesauttanut sitä, että korkotason lasku on välittynyt lainamarkkinoille Suomessa nopeammin kuin muualla euroalueella. Samalla lyhyisiin korkoihin lainansa sitovat kotitaloudet kuitenkin altistuvat korkojen nousulle. Korot ovat tällä hetkellä poikkeuksellisen alhaisia. Pidempiaikaisia, lyhyisiin viitekorkoihin sidottuja lainoja ottavan onkin varauduttava siihen, että korot jossain vaiheessa nousevat.

Vaikka suomalaiset kotitaloudet ovat keskimäärin velkaantuneempia kuin aiemmin, ei läheskään kaikilla kotitalouksilla ole velkaa. Velkaantuminen ja velanhoito-ongelmat jakautuvat kotitaloussektorissa epätasaisesti. Velanhoito-ongelmat ovat talouskriisin aikana lisääntyneet, mutta tällä hetkellä kotitalouksien velanhoitokyky näyttää vielä riittävältä.

Asiasanat: kotitalouksien velkaantuminen, maksuhäiriöt